

॥ श्रीः ॥
चौखम्बा सुरभारती ग्रन्थमाला
५३८
~~~~~

श्रीमद्भवोजिदीक्षितप्रणीता

वैद्याकरणसिद्धान्तकौमुदी

अष्टाद्वयादीसूत्रपाठ-वार्तिकपाठ-गणपाठ-धातुपाठ-
पाणिनीयशिक्षा-लिङ्गानुशासन-परिभाषापाठ-
सूत्रवार्तिकगणसूत्रधातुपरिभाषोणादि-
सूत्रानुक्रमणिकासंवलिता

मूलमात्रम्

सम्पादकः
श्रीगोविन्दाचार्यः

चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन
वाराणसी

विषयाणामनुक्रमः

१. सञ्ज्ञाप्रकरणम्	०९
२. परिभाषाप्रकरणम्	०६
३. अच्चसन्धिप्रकरणम्	०७
४. प्रकृतिभावः	१३
५. हल्सन्धिप्रकरणम्	१६
६. विसर्गसन्धिप्रकरणम्	२०
७. स्वादिसन्धिप्रकरणम्	२२
८. अजन्तपुँलिङ्गप्रकरणम्	२५
९. अजन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम्	३९
१०. अजन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम्	४३
११. हलन्तपुँलिङ्गप्रकरणम्	४६
१२. हलन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम्	६२
१३. हलन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम्	६३
१४. अव्ययप्रकरणम्	६६
१५. स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम्	६८
१६. कारकप्रकरणम्	८०
१७. अव्ययीभावसमासप्रकरणम्	९५
१८. तत्पुरुषसमासप्रकरणम्	९९
१९. वहुव्रीहिसमासप्रकरणम्	११६
२०. द्वन्द्वसमासप्रकरणम्	१२५
२१. एकशेषप्रकरणम्	१२९
२२. सर्वसमासशेषप्रकरणम्	१३०
२३. समासान्तप्रकरणम्	१३१
२४. अलुक्तसमासप्रकरणम्	१३४
२५. समासाश्रयविधिप्रकरणम्	१३७
२६. तद्धिताधिकारप्रकरणम्	१४७
२७. अपत्याधिकारप्रकरणम्	१४८
२८. रक्ताद्यर्थकाः	१६०
२९. चातुरर्थिकाः	१६८
३०. शैषिकप्रकरणम्	१७१

३१.	प्राग्दीव्यतीयप्रकरणम्	२६३
३२.	प्राग्वहतीयप्रकरणम्	२२२
३३.	प्राग्धीतीयप्रकरणम्	२२३
३४.	छयद्विधिप्रकरणम्	२०२
३५.	आहीयप्रकरणम्	२०३
३६.	ठबधिकारे कालाधिकारप्रकरणम्	२३०
३७.	ठज्जिधिप्रकरणम्	२१३
३८.	तद्दितेषु भावकर्माण्याः	२१५
३९.	तद्दितेषु पाञ्चमिकप्रकरणम्	२१८
४०.	मत्वर्द्धीयप्रकरणम्	२२२
४१.	प्राग्दिशीयप्रकरणम्	२३१
४२.	प्रागिवीयप्रकरणम्	२३२
४३.	स्वार्थिकप्रकरणम्	२३३
४४.	द्विरुक्तप्रकरणम्	२५०
४५.	भवादयः	२५३
४६.	अदादयः	३००
४७.	जुहोत्यादयः	३१०
४८.	दिवादयः	३१३
४९.	स्वादयः	३११
५०.	तुदादयः	३२१
५१.	रुद्धादयः	३२३
५२.	तनादयः	३२४
५३.	क्रद्यादयः	३२९
५४.	चुरादयः	३३२
५५.	तिङ्गन्ते षष्ठनप्रक्रिया	३४२
५६.	सत्त्वनप्रक्रिया	३४५
५७.	यड्गनप्रक्रिया	३५०
५८.	यड्गलुकप्रक्रिया	३५२
५९.	नामधातुप्रकरणम्	३५६
६०.	कण्डवादिप्रकरणम्	३६२
६१.	प्रत्ययमाला	३६२
६२.	तिङ्गन्त आत्मनेषदप्रक्रिया	३६३
६३.	परस्मैषदप्रक्रिया	३७२
६४.	भावकर्मप्रक्रिया	३७४

६५.	कर्मकर्तृप्रक्रिया	३७७
६६.	लकारार्थप्रक्रिया	३७९
६७.	कृदन्ते कृत्यप्रकरणम्	३८५
६८.	पूर्वकृदन्तप्रकरणम्	३९३
६९.	उणादिषु प्रथमः पादः	४२२
७०.	उणादिषु द्वितीयः पादः	४३४
७१.	उणादिषु तृतीयः पादः	४४३
७२.	उणादिषु चतुर्थः पादः	४५४
७३.	उणादिषु पञ्चमः पादः	४७०
७४.	उत्तरकृदन्तप्रकरणम्	४७५
७५.	वैदिकप्रकरणे प्रथमोऽध्यायः	४९८
७६.	वैदिकप्रकरणे द्वितीयोऽध्यायः	४९९
७७.	वैदिकप्रकरणे तृतीयोऽध्यायः	५००
७८.	वैदिकप्रकरणे चतुर्थोऽध्यायः	५०४
७९.	वैदिकप्रकरणे पञ्चमोऽध्यायः	५०८
८०.	वैदिकप्रकरणे पाण्ठोऽध्यायः	५१०
८१.	वैदिकप्रकरणे सप्तमोऽध्यायः	५१४
८२.	वैदिकप्रकरणे अष्टमोऽध्यायः	५२०
८३.	स्वरप्रकरणे साधारणस्वराः	५२६
८४.	स्वरप्रकरणे धातुस्वराः	५२९
८५.	स्वरप्रकरणे प्रातिपदिकस्वराः	५३०
८६.	स्वरप्रकरणे फिट्सूत्राणि	५३३
८७.	स्वरप्रकरणे प्रत्ययस्वराः	५४०
८८.	स्वरप्रकरणे समासस्वराः	५४३
८९.	स्वरप्रकरणे तिङ्गन्तस्वराः	५६४
९०.	स्वरप्रकरणे स्वरसञ्चारप्रकारः	५६९
९१.	लिङ्गानुशासने स्त्र्यधिकारः	५७०
९२.	लिङ्गानुशासने पुँलिङ्गाधिकारः	५७२
९३.	लिङ्गानुशासने नपुंसकाधिकारः	५७८
९४.	लिङ्गानुशासने स्त्रीपुंसाधिकारः	५८१
९५.	लिङ्गानुशासने पुन्पुंसकाधिकारः	५८१
९६.	लिङ्गानुशासने अविशिष्टलिङ्गाधिकारः	५८२
९७.	पाणिनीयशिक्षा	५८३

(ठ)

परिशिष्टसूची

१८.	पाणिनीयाष्टाध्यायी-सूत्रपाठः	५८६
१९.	परिभाषापाठः	६५१
१००.	सिद्धान्तकौमुद्यन्तर्गतानां वार्तिकानां पाठः	६५३
१०१.	गणपाठः	६६४
१०२.	धातुपाठः	६९२
१०३.	सूत्रानुक्रमणिका	७०८
१०४.	वार्तिकगणसूत्रपरिभाषानुक्रमणिका	७६३
१०५.	उणादिसूत्रानुक्रमणिका	७७८
१०६.	फिट्सूत्रानुक्रमणिका	७८९
१०७.	धातूनामनुक्रमणिका	७९१